

Leticia Dolera. Sororitatea aldarri

Bere burua “aktore, zuzendari, feminista eta zonbi-hiltzaile” definitzen du Leticia Dolerak (Bartzelona, 1981). Antzezle gisa ibilbide luzea egin ondotik, 2015ean zuzendu zuen bere lehendabiziko filma eta otsailaren hondarrean publikatu zuen *Morder la manzana* (Sagarra hozkatu), liburua.

“Feminismoa ez dago gizonezkoen kontra, baizik eta patriarkatuaren kontra”

Saioa Baleztena

@SaioB

ARGAZKIAK: JORDI BORRÁS

Iraultza feminista

“Gizon eta emakumeon arteko desberdintasuna sistemikoa denez politikoa ere bada eta, beraz, aldatu daiteke. Artea arriskua da: proba eta hutsegitea da. Beraz, kultura ogibide dugunok bozgorailu bikaina dugu gauzak aldatzeko. Ezinbestekoa da emakumeok beldurra galdu, eta, gizartean merezi dugun tarte aldarrikatzeko legitimatuta sentitzea. *Morder la manzana* adibide argia da: amildegian behera bota nintzen feminismoaren aldarrikapenean eta sekulako erantzun positiboa eta babesa jaso dut”.

Noiz eta nola erabaki zenuen *Morder la manzana* liburua idaztea?

Feminismoarekin nuen konpromiso pertsonaletik jaio da *Morder la manzana*, prozesu natural baten ondorioz. Hein batean hondar ale bat jarri nahi nuen, gaurko gizartean hain beharrezkoa den mugimendu honetan.

Zein da liburu honen jomuga?

Feminismoaz asko irakurri dut azken urteetan. Pertsonalki, Nuria Varela, Ana de Miguel, Kate Millet edo Barbijaputaren liburuak ezinbestekoak izan zaizkit begiak ireki eta patriarkatuan nagusi diren genero desberdintasunaren arrakalak ulertzeko. Idazle horiek guztiek irakurle zehatz bat dute eta pentsatu nuen nik beste irakurle mota batengana iristeko aukera nuela. Azken finean, geroz eta ahots gehiago elkartu, orduan eta jende gehiagorengana iritsiko gara.

Liburuan sarri deitzen duzu gizonezko irakurleen arreta.

Noski, borroka hau euren ere bade-lako. Liburuak balio du batetik, femi-

nismoarekin lotura gehiegirik ez duten emakume askorentzat, azaltzen dutan errealitateekin identifikatuta sentitu eta euren kontzientzia pizteko. Baina, bestalde, garrantzitsua iruditzen zitzaidan gizonezkoen interesa erakartzea, gure azalean jarri eta emakumezkoen intimitateetara gerturatzeko aukera emanez.

Zer deritzozu gizonezkoek feminismoan duten partaidetza?

Baikorra naiz. Uste dut arazoa sarri izaten dela feminismoaren mamia ez ulertzea. Matxismoak feminismoa galarazi nahi izan du azken hamarkadetan, feminismoa gizonezkoekin haserre dauden emakumeen borroka gisa marraztuta. Horregatik kontzeptua argitu beharra dago: feminismoa ez dago gizonezkoen kontra, baizik eta patriarkatuaren kontra.

Aurtengo zinema jaialdietan tarte hartu du feminismoak. Zein da hemendik aurrera erronka?

Zinemagintzak bakarrik ez, kulturak aitzindaria izan behar du gizarte alda-

"Beldurrarekin ez gara inora iritsiko, gizartean merezi dugun tartea aldarrikatzeko garaia iritsi da".

ketetan. Ezinbestekoa da kontakizun anitzagoa eraikitzea eta, horretarako, funtsezkoa da kameren atzean begirada gehiago sustatzea, tartean emakumeon: gizartearen erdia bagara, adimenaren eta irudimenaren erdia ere bagarelako da. Kontakizun kulturala aberastea da hurrengo urratsa.

Eraso sexisten kontrako borrokaren ikurra bilakatu zara, beste hainbat aktore bezala. Zerbaitetan aurreratu al dugu?

Hollywoodeko indar mediatikoari esker, bortxaketen isiltasunaren kultura haus-tan hasi gara. Hori urrats garrantzitsua da, isiltzen dena ez baitago eguneroko agendan. Orain ikusi beharko da zer egi-tzen dugun hemendik aurrera. Izan ere, biktimen sinesgarritasun ezak indar gehiegi du gaur gaurkoz.

Salaketa ez da sekula erabaki erraza. Behar al da protokolo berririk?

Zalantzarik gabe. Ni ez naiz honetan aditua, baina, funtsezkoa da biktimek halako gertakariak salatzen dituztenean duten zaurgarritasunarekin amaitzea.

Izan ere, oso zaila da zure nagusia sala-tzea, are gehiago emakumea bazara.

Zinemagintzak elikatzen al ditu patriar-katuaren rolak?

Ohikoa da profil zehatz bateko emaku-meak bilatzea: ederrak eta sexiak. Gu-rean, gainontzeko ogibideetan bezala, patriarkatuan nagusi diren patroï be-rak errepikatzen dira. Zoritxarrez, lan elkarrizketa batera doan emakumeak puntu gehiago izango ditu nagusiaren erabakian, erakarpina badago.

Nola aldatu daitezke patroï horiek?

Kultura eta komunikabideen bitartez. Ohikoa da hedabideetan agertzen di-ren pertsonaia publikoen artean gizo-nezkoak ile-zuridunak, zaharrak eta zimurdunak izatea. Emakumezkoek, aldiz, beti izan behar dute ederrak eta gazteak. Kontakizun honen bitartez he-dabideek helarazten duten mezua da emakumea eta boterea uztartzeko, edertasuna ezinbestekoa dela. Komu-nikabideen papera ezinbestekoa da. Eta berdin gertatzen da kulturarekin.

Eta hezkuntzak zein toki du guzti hone-tan?

Noski, hori ere ezinbestekoa da. Kon-tuan hartu behar da DBHko liburuetan agertzen diren pertsonaien %7,5a baka-rrik direla emakumeak. Gaztetxoak ga-renetik dugu rolen banaketaren presioa, eta horrek gure autoestimua zigortzen du. Erreferenteak lapurtu dizkigute eta, ondorioz, bidea irekitzea zailagoa zaigu.

Sarri pertsonaia publikoek beldurra iza-ten dute zurea bezalako aldarrikapenetan murgiltzeko. Zuk izan al duzu beldurrik?

[Isiltasuna] Uste dut marra gorria da-goeneko zeharkatu dudala... [irriak] Besterik gabe, nire ogibideak eman di-dan bozgorailua erabiltzen ari naiz fe-minismoa bezalako aldarrikapen justu baten alde. Beraz, zintzoki, ez dut orain arte ondorioetan pentsatu. Nik daki-danagatik, kulturaren murgilduta gaude-nok adierazpen askatasuna defendatzen dugu eta, beraz, baita askatasun ideolo-gikoa ere. Beldurrarekin ez gara inora iritsiko, gizartean merezi dugun tartea aldarrikatzeko garaia iritsi da. ■